

SA Eesti Puuetega Inimeste Fondi (edaspidi Fondi) poolt **aastaks 2020-2022**
Strateegilise partnerluse „Puudega ning psüühikahäirega inimeste huvikaitse ja võimestamine“
jaotamise põhimõtted.

1. Üldist

Puuetega inimeste organisatsioonide programmide ja projektide toetuse andmise põhimõtete väljatöötamisel on lähtutud veendumusest, et:

- Sihtgrupi probleeme saab ühiskonnas sihipäraselt, planeeritult ja efektiivselt lahendada vaid siis, kui tegevuskeskkonda reguleerivad seadused on stabiilsed ja organisatsioonide tegutsemiseks vajalikud ressursid planeeritavad;
- Liitudes 2012. a. ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga, võttis Eesti endale kohustuse arendada puuetega inimeste võimalusi iseseisvaks eluks ja täielikuks osalemiseks ühiskonnaelus
- Valitsuse poolt heakskiidetud arengupoliitika kontseptsioonides ja arengukavades (loetletud all järgnevalt) mittetulundusorganisatsioonidele pandud rolle saavad puuetega inimeste organisatsioonid täita vaid riiklike ressursside toel;
- Riiklike strateegiadokumentide eesmärgid, millest strateegilises partnerluses olevad organisatsioonid lähtuvad.
 1. Heaolu arengukava 2016-2023 alaeesmärgiga 3 (inimeste võimalused iseseisvalt toime tulla, kogukonnas elada ning ühiskonnaelus osaleda on tänu efektiivsele õiguskaitsele ja kvaliteetsele kõrval abile paranenud).
 2. Rahvastiku tervise arengukava aastateks 2009-2020 ja koostamisel oleva Rahvatervise Arengukava 2020- 2030 alaeesmärgi inimkeskne tervishoid meetme: ebavõrdsuse vähendamine ja patsientide põhiõigused tervisesüsteemis sekkumised: rahaliste ja mitterahaliste barjääride vähendamine ning patsientide, sealhulgas haavatavate rahvastikurühmade põhiõiguste kaitse tagamise rakendamise;
 3. Laste ja perede arengukava 2012-2020;
 4. Vaimse tervise strateegia 2016-2025.
- Eesti puuetega inimeste organisatsioone tuleb Euroopa Liidu käsitluses vaadelda, kui omaabi/eneseabi grupe;
- Tõhusa õiguste kaitse üks eeldus on ühiskonnagruppide võimalus oma õigusi puudutataval teemadel kas ise või esindusorganisatsioonide kaudu kaasa rääkida;
- Puuetega inimeste huvikaitse organisatsioonidele peab olema tagatud stabiilne rahastus ja tegevuskeskkond ning loodud võimalus teha strateegilisi plaane pikemalt kui üks aasta;
- Finantseerida tuleb nii kodanike osalust otse teostavaid, inimesi jõustavaid ja teenuseid osutavaid, teavitavat rolli omavaid organisatsioone, kui ka tegevusi koordineerivad organisatsioone
- Puuetega inimeste huvikaitse võrgustiku esindusorganisatsioonina käsitletakse üleriigilisi puudespetsiifilisi organisatsioone või katusorganisatsioone või maakondlike puuetega inimeste kodasid, mis on tegutsenud vähemalt ühe aasta, mille põhikiri tagab, et puuetega inimesed ja/või pereliikmed või nende organisatsioonid moodustavad vähemalt 51% liikmeskonnast ning juhtorganitest. Mitme, sama puudevaldkonna või sama piirkonna esindusõigusele pretendeeriva organisatsiooni puhul, lähtutakse rahastamisel organisatsiooni ajaloolisest järjepidevusest ning dubleerimise vältimise eelduseks on omavaheline tihe koostöö.

Seepärast püütakse järgnevaid põhimõtteid kasutades tagada organisatsioonidele teave, milliste vahenditega strateegilise partnerluse raames võivad nad oma tegevuses arvestada aastal 2020 ning millised on kriteeriumid toetuste kujunemiseks perioodil 2021-2020.

Käesoleva dokumendi alusel määratakse organisatsioonidele aasta kogutoetuse suuruse limiit, mis tegevuse soikumisel kantakse üldisesse reservi. Iga strateegilise partneri kohta vormistatakse üks vormikohane taotlus, milles tuuakse välja organisatsiooni tegevuste seos organisatsiooni poolt esitatud strateegilise fookusteemaga perioodil 2020-2022.

Toetust käsitletakse tegevustoetusena perioodil 2020-2022, mille kasutamise eesmärgipärasuse eest vastutab toetust saav organisatsioon. Käesolev dokument sätestab toetuse jaotamise põhimõtted aastaks 2020 ning sätestab rahastuse strateegiat kujundavate põhijoonte kujunemise aastateks 2021 ja 2022.

Toetust tuleb kasutada sihipäraselt ÜRO Puuetega inimeste õiguste kaitse konventsiooni põhimõtetest lähtuvalt ning eelpool viidatud strateegia dokumentidega seotult eesmärgiga edendada puuetega inimeste huvikaitset läbi mitmekesiste tegevuste realiseerimise.

Organisatsioonidele antakse võimalus oma limiidi piires otsustada, milliste tegevuste rahastamiseks ta soovib neile eraldatud vahendeid kasutada, arvestades Fondi ja Sotsiaalministeeriumi vahel sõlmitud strateegilise partnerluse lepingu üldisi tingimusi. Toetuse kasutamise periood on kolm aastat, mille jooksul esitatakse vahearuanne vähemalt kord aastas.

Organisatsioonile jääb vajadusel õigus juhatuse otsusega lisada jooksvalt uusi tegevusi. Strateegiliste eesmärkide muudatused tuleb kooskõlastada kirjalikult Fondiga.

Organisatsioonil on võimalus eraldatud toetust (või osa sellest) kasutada muude välisrahastajatele esitatavate projektidele nõutud avaliku sektori finantseeringu osaliseks katteks.

Suund 1

Fond seab 2020-2022 aastatel puuetega inimeste organisatsioonide huvikaitse tegevuse rahastust korraldades järgmised eesmärgid:

- Puudega inimeste organisatsioonide rahastamine on korraldatud selgelt, võrdsetel alustel ning kulutõhusalt ja mõjusalt.
- Puudega inimesi ühendavate organisatsioonide omavaheline koostöö on paranenud (koos korraldatud ürituste, kohtumiste vms kontaktide arv + saavutatud mõju kirjeldus), suurenenud on ühine huvikaitse teostamine.
- Huvikaitse võrgustik on võimeline kaasa rääkima ja esitama arvamusi ja ettepanekuid puudega inimesi puudutavate õigusaktide, strateegiate, arengukavade ja/või muudele oluliste valdkonda puudutavate otsuste ja tegevuste parendamiseks.
- Partnerluse raames eraldatud rahaliste vahendite vood on suunatud kulutõhusalt ja mõjusalt. Algatatud on projekte täiendavate rahastusallikate leidmiseks.

2. Toetuste proportsioonid 2020

Strateegilise partnerluse lepinguga puuetega inimeste organisatsioonide võrgustikule eraldatakse 2020.a. tegevustoetuseks 1 200 000 eurot, mida kasutatakse alljärgnevalt:

2.1. Puuetega inimeste organisatsioonide huvikaitse tegevuse toetamiseks 1 090 000 eurot, millest:

- 1.1. 38 000 eurot Fondi tegevuskava alusel (sh halduskulud)
- 1.2. 1 052 000 eurot jaotatakse võrgustiku tegevusprogrammide toetuseks algoritmi järgi alljärgnevalt:
 - 1.2.1 410 280 eurot (39%) Liitude tegevusprogrammide (sh halduskulud) toetuseks;
 - 1.2.2 410 280 eurot (39%) piirkondlike kodade ja liikmesorganisatsioonide tegevustoetuseks;
 - 1.2.3 168 000 €eurot(16,0%) EPI Koja tegevustoetuseks ning uuringu „Puuetega inimeste organisatsioonide rahastamise ja huvikaitse teostamise uuring“ järelduste ja ettepanekute läbi arutamiseks võrgustikuga aastal 2020;
 - 1.2.4 63 440 eurot (6%) jäetakse 2020.a. reservi eesmärgiga võimendada 2019.a. läbi viidud uuringu „Puuetega inimeste organisatsioonide rahastamise ja huvikaitse teostamise uuring“ ettepanekute rahastuse mudeli rakendamisel aastatel 2021 ja 2022.

Toetuse proportsioonid aastatel 2021-2022 kogumahu 2 180 000 tulenevad „Puuetega inimeste organisatsioonide rahastamise ja huvikaitse teostamise uuring“ ettepanekute ellu rakendamisest ning kinnitatakse nõukogu otsusega 2021.a. sügisel.

Organisatsioonidele ei seata piiranguid administratiiv- ja/või halduskulude katmisel või rahvusvahelise koostöö edendamisel tegevustoetuse arvelt tingimusel, et need toetavad organisatsiooni arengukavas määratletud strateegilisi eesmärgi.

Organisatsioonid peavad tagama omafinantseeringu tegevustoetusest vähemalt 20% ulatuses, millest kuni 50% võib olla mitterahaline panus.

Suund 2

2.2.1. Psüühikahäirega inimeste huvikaitse välja arendamine ning kogukondade võimestamine aastatel 2020-2022 kogumahu 330 000 eurot.

Psüühikahäiretega inimeste huvikaitse välja arendamise ning kogukondade võimestamise toetust käsitletakse koondtaotluses osalevate partnerite projektitoetusena. Koondtaotluses partnerina osalemiseks kuulutatakse välja partneri kutse Fondi kodulehel www.epifond.ee. Partnerina osalemise tingimuseks on, et esitatud projektid viiakse ellu perioodil 2020-2022, tegemist on koostööprojektidega kahe või enama, valdkonnas tegutseva organisatsiooniga, milles koostööd koordineerivas rollis on MTÜ Eesti Puuetega Inimeste Koda ning mille tegevuste tulemused sisaldavad vähemalt alljärgnevat:

- Psüühikahäirega inimeste ja nende lähedaste tugigruppide ning võrgustiku võimestamine sh kogemusnõustamise pakkumine – koolitatud ja tegevuse on alustanud kuni 25 tugigruppi üle Eesti.
- Piirkondlikud vaimse tervise foorumid/ vaimse tervise huvikaitse loometalgute korraldamine – kokku on korraldatud vähemalt 6 vaimse tervise huvikaitse talgut (kestusega maksimaalselt kolm päeva) Eesti erinevas paigas.
- Kriisikaardi koostamise nõustamisteenus on laiendatud lisaks Põhja-Eesti Regionaalhaiglale, Viljandi Haiglale ja Ahtme Haiglale Tartu Ülikooli Kliinikumi, Pärnu Haiglasse, Tallinna Lastehaiglasse.
- Psüühikahäirega isikuid ja nende lähedasi koondav huvikaitsega tegelev organisatsioon, mis kaasab liikmeid üle Eesti, toimib jätkusuutliku katusorganisatsioonina.

Organisatsioonid peavad tagama omafinantseeringu projektitoetusest vähemalt 20% ulatuses, millest kuni 50% võib olla mitterahaline panus.

3. Puuetega inimeste organisatsioonide huvikaitse tegevustoetuse jaotamise põhimõtted aastal 2020

3.1. Liidu/maakonna kogu toetuse suurus kujuneb nelja komponendi summana:

3.1.1. "baas nivoo", mis ei sõltu organisatsiooni suurusest on Liitudele 20% ja maakondadele 30%;

3.1.2. 20% proportsionaalselt MTÜ ja SA registrisse kantud puuetega inimeste (sh puuetega laste vanemad) liikmelisusel tegutsevate liikmesorganisatsioonide arvuga; 3.1.3. organisatsiooni netokäivet eurodes (lisaraha, mis on saadud täiendavalt Fondist saadule) arvestav komponent Liitudele 20% ja maakondadele 15%. Selleks jagatakse organisatsioonid käibe järgi kümnesse gruppi nii, et logaritmskaalal tekiksid võrdsed vahemikud, mis annavad arvestuslike punkte vastavalt 1 – 10;

3.1.4 Liitudele 40% ja maakondadele 35% arvestab füüsiliste liikmete arvu registrisse kantud organisatsioonides. Selleks jagatakse liidud ja piirkondlikud kojad suuruse järgi kümnesse gruppi nii, et logaritmskaalal tekiksid võrdsed vahemikud, mis annavad arvestuslike punkte vastavalt 1 kuni 10.

Ühes grupis olevate organisatsioonide (maakondade) selle toetuse komponendi suurus on võrdne. Grupi määramisel arvestatakse registrisse kantud organisatsiooni üksikliikmetest kõiki MTÜ seaduse tingimuste kohaselt organisatsiooni liikmete nimekirja kantud liikmeid.

3.2. Kui organisatsioon ei tegutse või tegutseb väga nõrgalt, on Fondi nõukogul õigus vähendada nende toetust kuni nullini.

3.3. Läbi Fondi esitavad organisatsioonid taotlused ainult neile määratud toetuslimiidi ulatuses.

3.4. Taotluse esitajale jääb võimalus otsustada, milliste ürituste kulude katteks ta soovib eraldatud limiidiga toetust kasutada, arvestades seejuures strateegilise partnerluse lepingu üldisi tingimusi.

3.5. Kohaliku koja üldkoosoleku otsusega määratakse, milline osa maakonna kogutoetusest jääb koja kasutusse ühistegevuse korraldamiseks. Üldkoosolekul on õigus maakonnale puuetega inimeste organisatsioonide võrgustiku jätkusuutliku tegevuse tagamiseks eraldatud toetust kasutada võrgustikku mittekuuluvate organisatsioonide toetamiseks. Toetuse andmisel tuleb arvestada maakonna invapoliitika prioriteete, organisatsiooni reaalsel tegutsemist ja suurust.

4. Tegevusprogrammidele ja projektidele toetuse andmise üldised tingimused

- 4.1.** Suund 1 raames fondiga strateegilise partnerluse lepingut taotlevad organisatsioonid, peavad olema puuetega inimeste või nende lähedaste esindusorganisatsioonid, mis on tegutsenud vähemalt ühe aasta, mille põhikiri tagab, et puuetega inimesed ja/või pereliikmed või nende organisatsioonid moodustavad vähemalt 51% liikmeskonnast ning juhtorganitest.
- 4.2.** Strateegilise partnerluse lepingu sõlmimise eelduseks on organisatsioonil strateegilise eesmärgi püstitus toetusperioodiks ning tegevusplaan koos meeskonnaga selle elluviimiseks.
- 4.3.** Taotlused, tegevused ning aruandlus peavad vastama Sotsiaalministri käskkirjas 05.09.2019 nr 51 *Hasartmängumaksu laekumistest toetuste andmise tingimused ja kord* (https://www.sm.ee/sites/default/files/sotsiaalkaitseministri_ning_tervise-ja_tooministri_08.03.2019_kaskkirja_nr_21_hasartmangumaksu_laekumistest_toetuste_andmise_tingimused_ja_kord.pdf) sätestatule.
- 4.4.** Fond kinnitab nõukogu otsusega taotluse ning aruande vormid. Fondi nõukogul on õigus kinnitatud vormides teha kohandusi mõistlikus ulatuses toetusperioodi jooksul eelnevalt tegevustoetuse saajaga kokku leppides.

5. Reservi kasutamine

- 5.1.** 2020.a. reservi suunatud vahendeid kasutatakse selleks, et jõulisemalt motiveerida aastatel 2021 ja 2022 puuetega inimeste huvikaitse organisatsioone ellu rakendama „Puuetega inimeste Organisatsioonide rahastamise ja huvikaitse teostamise uuringus“ väljatoodud ettepanekuid.
- 5.2.** Toetatakse paljusi organisatsioone hõlmavaid üksikprojekte seal hulgas uuringuid või uuringutest tulenevate ettepanekute rakendamist.
- 5.3.** Toetatakse EPIKoja võrgustiku väliste puuetega inimeste organisatsioonide poolt esitatud ja strateegilise partnerluse eesmärkide elluviimist toetavaid üksikprojekte

6. Projektide menetlemise ja aruandluse kord

- 6.1.** Organisatsioonidel esitada **Fondi nõukogule tegevusprogrammid eraldatud**
- 6.2. kogutoetuse piires 1.01 kuni 13.01.2020.** Taotlused tuleb vormistada Fondi nõukogu poolt kinnitatud vormil. **Taotlus esitatakse ühes eksemplaris digitaalselt allkirjastatuna** aadressile epifond@gmail.com Fondi juhataja vormistab koondi ja esitab 2020.a. koondtaotluse Sotsiaalministeeriumile 2020 - 2022.aastateks eraldatud toetuse sihtotstarbelise kasutamise lepingu lisana.
- 6.3.** Fond sõlmib iga toetuse saajaga toetuse sihtotstarbelise kasutamise lepingu 10 päeva jooksul arvestades Fondi ja Sotsiaalministeeriumi vahelise lepingu allkirjastamise päevast.
- 6.4.** Lepingu kohaselt peavad toetuse saajad **kasutama Fondist saadud rahade jaoks eriarvet**, esitama sisulise töö ja vormikohase finantsaruande sotsiaalministeeriumi lepinguga kehtestatud tähtaegadel digiallkirjastatult elektrooniliselt. Aastaringse toetamise korral kantakse toetuse saajale järgmise aasta toetus üle alles peale eelmise aasta lepingujärgse aruandluse esitamist.
- 6.5.** EPI Fond koostab esitatud aruannete baasil koondaruande ja esitab selle Riigi Tugiteenuste Keskusele, Rahandus- ja Sotsiaalministeeriumile nende poolt nõutud tähtaegadel.